

Radniční listy

2 / 2011

Měsíčník občanů
statutárního města
Olomouce

Skleník na Floře je plný orchidejí

Dolní náměstí prozkoumá
georadar

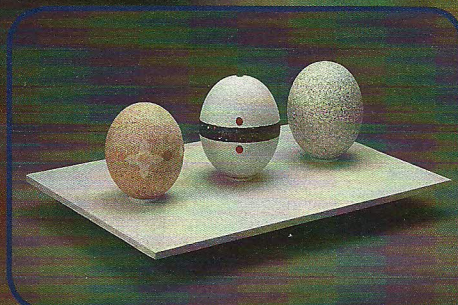
str. 4

Téma: Mekka moderního
umění nebo ohrada?

str. 10

Rozhovor s hudebníkem
Petrem Fialou

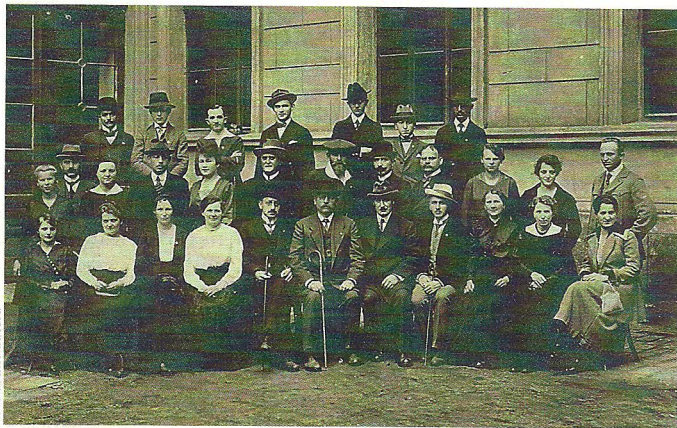
str. 14

Esperanto zní v Olomouci už celé jedno století

Dovolte, abychom vás pozvali na procházku do minulosti. Bude obsahovat období jednoho sta let, časového úseku, který je hodně rozsáhlý a bohatý na události a změny ve společnosti. Sahá do začátku 20. století, ale jeho kořeny spadají do roku 1887. V tomto roce začíná historie jednoho jazyka, který má název esperanto a vytvořil ho polský oční lékař Ludvík Lazar Zamenhof.

Po dlouhé době praktických příprav a zkoušek jazyka vydal v tomto roce učebnici, a otevřel tak světu nové možnosti komunikace. Jazyk našel svoje stoupence a neustále se šířil v mnoha zemích. Není divu, že i u nás oslovil mnoho lidí, v několika městech byly zakládány kluby esperanta a ani Olomouc nezůstala pozadu. Snahy mít svůj klub vyvrcholily v roce 1911, kdy byl 14. března založen český esperantský klub. Kurz esperanta navštěvovalo až 170 zájemců, dva roky poté, v roce 1913, hrají esperantisté divadlo. Tři olomoučtí esperantisté zakládají skupinu Moravští esperantští pionýři, kteří překládají a vydávají v esperantu literární díla, namátkou jmenuji Čapkovu R.U.R a Bílou nemoc. Můžeme být právem hrdi na toto období a na lidi, kteří jej naplňovali nezištnou prací pro esperanto a prakticky dokládali jeho význam pro dorozumění ve světě a propagaci národní literatury. A tak se to děje po celou dobu trvání klubu, který měl několik vynikajících osobností, které stály v čele hnutí a vedly činnost klubu na úrovni, takže patřil vždy mezi první v naší republice.

Olomoučtí esperantisté v roce 1926 na dvoře Komenia, kde byla klubovna.

Dějiny klubu popisují události, odpovídající politickému a kulturnímu vývoji společnosti. Zmínil bych se jen o jedné, která nám zanechala viditelnou památku až do našich dnů. V roce 1932 byl uspořádán v Olomouci 5. kongres československých esperantistů za početné účasti 260 účastníků. Při této příležitosti byl zasazen ve Smetanových sadech za pavilonem A strom - Liriodendron tulipifera, dovezený účastníkem z Ameriky, a umístěn žulový kámen s nápisem připomínající tuto událost. A navíc, ulice v sousedství byla pojmenována Zamenhofova.

K těmto dvěma památkám, které by mohly mnoho vyprávět, směřuje nyní moje cesta, abych tam položil kytičku a mlčky postál. Jen na vzrostlém stromu je vidět, jak čas oponou trhnul, jak říká básník. Kytičkou uctívám mlčky všichni práci, nadšení, vítězství a prohry těch, kteří po sto let trpělivě a houževna-

V roce 1932 proběhl v Olomouci 5. kongres československých esperantistů. Ve Smetanových sadech zasadili strom a umístili pamětní kámen.

tě nesli odkaz Zamenhova. Přál bych si, aby se dostalo jazyku dalších uznání a většího pochopení, ale vím, že to není jednoduché. Symbolicky kladu kytičku ke stoletému výročí založení esperantského klubu Olomouc.

Jan Duda, předseda esperantské sekce VSM Olomouc

Dodejme, že ve Vědecké knihovně Olomouc je v průběhu celého února ke zhlédnutí výstava o esperantu, konaná u příležitosti oslav 100 let olomouckého klubu. Výstavu v 1. poschodí budovy si můžete prohlédnout od pondělí do pátku od 8.30 do 19.00 a každou sobotu od 9.00 do 13.00.

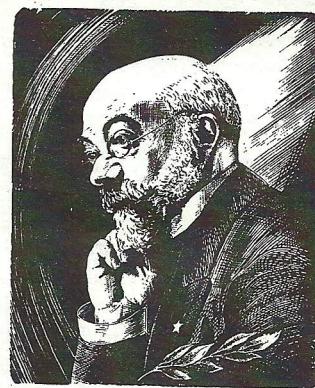
HISTORIE ESPERANTA:

Esperanto je mezinárodně nejrozšířenější umělý jazyk. Jeho základy vytvořil už v 70. letech 19. století polský lékař židovského původu Ludvík Lazar Zamenhof. V roce 1887 publikoval první učebnici nového jazyka. Ten je sestaven tak, aby se dal co nejlépe naučit a již při zvládnutí omezeného základu slovní zásoby umožnil používáním předpon a přípon praktické používání jazyka. Esperanto obsahuje jazykové i mluvnické prvky germánských, románských i slovanských jazyků, v malé míře v něm obsahuje i stopy neindoevropských jazyků, jako je maďarština a finština.

První českou učebnici, nazvanou Úplná učebnice mezinárodní řeči dra. Esperanta, vydal již v roce 1890 František Vladimír Lorenc. První esperantský klub u nás byl založen v Brně roku 1901, v Praze vznikl o rok později, přičemž jej spoluzakládal spisovatel S. K. Neumann. Mezi známými osobnostmi používajícími esperanto v poslední době jsou mimo jiné nositel Nobelovy ceny Reinhard Selten, mistr světa v šachu Judit Polgárová a Tivadar Soros, otec finančníka George Sorose, který považuje esperanto dokonce za jeden ze svých mateřských jazyků.

Hnutí ve světě zastřešuje Světový esperantský svaz (UEA – Universala Esperanto-Asocio), jehož členové tvoří neaktivnější část esperantské komunity, má své národní svazy v 62 státech a individuální členy v téměř dvojnásobném počtu zemí. (mf)

(Zdroj: www.wikipedia.org a www.esperanto.cz/cs)

Dr. Ludvík ZAMENHOF

* 15.12.1859 † 14.4.1917